

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עז.

(א) צ"ל משמחיתם, (ב) דוקינן עב: כוסה נג: (ג) צ"ל אל ה'שן, (ד) וגי' ע"י מיו של מיכאל לידו של גבריאל, (ה) כל המאמר מתאן עד וליכא דלשגח ביה נשטמ בכל הגמרות ומתאן רק בדפוס ובע"י, (ו) נמלה טו. ע"י, (ז) צ"ל ה' אליהם, (ח) צ"ל והוא הולך, (ט) נ"ע שבת קיד, (י) (דף כג.), (יא) ע"י לעיל טו, (יב) ג"ז שיק לעיל, (יג) נ"ע מוס' שבת פו. ד"ה אע"פ שאין וכו' ונ"ע מוס' נדע לב. ד"ה וכשמן.

גילוי הש"ס

תוס' ד"ה רתנו וכו' ההאמר לקמן ואם היה מלוכני. ע"י בדפוס יום פ"ב בדברת ס"י ג' ד"ה ממני רתן כללה כ"ו:

הגהות הב"ח

(א) נגידא ודילמא מסוקיא ומטרקא אלף אמר:

לעזי רש"י

טור"ט. נמל.

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

רבינו הננאל

(ו) אחריהם אל היכל ה' וגו', אמר הקב"ה למיכאל, מיכאל סרחה אומתך, אמר לפניו רבונו של עולם דיי הטובים שבהם. אמר לו ומפני מה לא מוחו הדין שורף הכל. מיד ויאמר אל האיש לבוש הבדים בא אל בינות לגלגל וגו' וישא יתן אל חפני לבוש הבדים. אילו לא נצטננו נמנו הגמלים מיד הכרוב לידו של גבריאל לא נשתייר משנאי ישראל שריר ופיליט. והנה האיש לבוש הבדים אשר הקסת כמתניו מכל דבר לאמר עשיתי ככל אשר צויתני, א"ר יוחנן באבותי שנה אפיקו גבריאל לאחוריו הפרגוד ומחיה כו', אמרו ליה אי לא עבדת שפיר, ואי עבדת שפיר לא עבדת כדפקודן. והוב לית לן אין משיבין על הקלקלה, אוקומה לדוביאל ש פרס בדוכתיה כ"א יום, שנמא ושר מלכות פרס עומד לגנדי עשרים ואחד יום והנה מיכאל אחז השרים הראשונים בא לעזוני ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס. אמר להן כתבו לי ישראלי וכולו רבון באכרנא, כתבו ליה, כי מטא למתחם פתח גבריאל ואמר שוה לכם משכימי קום וגו', ולא אשנחו ביה, אמר רבון כל העולמות אם יהיו כל חכמי אומות העולם ככף מאזנים ודניאל ככף שניה לא נמצא מכריע את כולם, אמר הקב"ה מי הוא המלמד וכות על בניו, [א"ל] גבריאל, [א"ל] יבא, מיד בא, היינו דכתיב ואני באתי בדברך. נעילת הסנדל מנא לן, דאיקי עניי, ופשטנא מהבא מעני רגלך מיחף גורונך מצמאה, איקש כתיב כי אמרו העם רעב ועיף וצמא וצמא במדבר, ובצמאה שאמר שלמה לאבותי כי התענית ככל אשר התענה עני ויחיה כיוצא בה. וה מדרש הוא אמר נביא למכאן ישאל מעני רגלך מהטא כדי שלא תבא ליד יחוף, וטור מדיבין בטלים כדי שלא יבא גורונך לצמאה. מניעת השמש הטיה מנא לן, דהוא עניי, שנאמר אם

לבוש הבדים. הוא גבריאל כספר דניאל: **פולסי דנורא.** מקלות של אור: **אי לא עבדת.** כלל: **לא עבדת.** והיינו מלדקים אותך לומר דומה הוא את הדבר אולי ישוב הקצ"ה ממרונו ויתרצה להם: **כדפקודן.** שמהא אמה נוטל הגמלים אל הכרוב לתתם לך: **בתיקיה.** במקומו: **עומד נגדי.** גבריאל אמר כן לדניאל: **ופרוסא דמשמיהו.** נמל שקורין פורט: **דמשמיהו.** דבר מלכות בלשון פרסי לפי שהוא מעלה שם מרגלות כדאמרין בר"ה: **אכרנא.** כסף גולגלתא: **שוה לכם וכו'.** לומר כלום הגונים האומות להיות החכמים מסורים בידם והלא המקרא משבחן שאף נשתיים מנדדות שינה מעניניהן שוה לכם בעלי אומנות המשכימים ומאחרים למלאכתם אולי לחם צנצנ וצביעה כן יתן הון את העולם מוונות ופרנסה לידידו שנה למי שנדד שינה צנצילו: **נאסי דצדריק.** על שדצרתי כן: **אשכחיה לדוביאל דהוה נקט איגרסא.** ואני יולא והנה שר יון צא. וכשהגיע זמן מלכות יון לצא אלף על כרחי שצד נגזרה גזרה ושר יון יבא צמקומי: **עוי עוי.** כעק וזוה גבריאל על זמא שלא ימשלו מלכי יון צישראלן: **ולאזיכר הכהן וגו' כי נשאף אה ארון ה' לפני דוד אבי.** כשהיה צורח מפני אשלוס: **וכי הפענים כל אשר הפענה אבי.** למדנו שנקרחת צריחתו של דוד מפני אשלוס ענינו וכתבי כי אמרו העם רעב ועיף ומנא צמדת: **מים קרים על נפש עיפה.** אלמא מרחיפה מיקרי עיף ולא מנעילת הסנדל וקרי ליה עיני דכתיב כלל אשר התענה אבי: **מרטקא.** שוט הסוס: **ועש כן.** ציטעה כתיב ישעיה לא היה רגיל במרכבת סוסים ויחף ידיה צנעילת סנדל הוא והוא יגלה על יחוף דוד נמי דמנעילת הסנדל הוא: **גלגל יולא רגלך לדי יחוף.** גלגלך שגולה: **אס**

ואין להקשות דילמא להתענות דקרא לאו אסיכה קאי אלף אלמס חמודות לא חלל שהיה מענה נפשו בצרכיה וי"ל האי לאו עינוי הוא מי שאינו אוכל לחם חמודות ואוכל לחם אחר ואינו שומה יין ושומה משקה אחר אלף ודאי אסיכה קאי שלא היה סך כלל: **סדרתן מניין לביבה שהיא כשתייה**

דכתיב ותבא במים בקרבו וגו'. צפרק אמר ר' עקיבא צצבת (דף פו.) קאמר עלה אע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר ותצא כמים צקרו ותימה ותימה צצבת כמותם (גדה דף לב.) וסס מיייתי צרייתא דמינא ולא יחללו את קדשי בני ישראל לרבות את הסך כשומה ואי צעית אימנא מהכא ותצא כמים צקרו וגו' והשתא קשה דמעיקרא מיייתי ראייה מדאורייתא והדר מיייתי ראייה מדברי קבלה שאינו אלף זכר לדבר וי"ל דה"ק אפי' לא היה לנו פסוק לאסור סיכה דאורייתא הוה לן למיסרי מדרבנן מקרא דותצא אי נמי קרא דולא יחללו נמי אסמכתא צעלמא דעיקרו לאו להאי דרשא אמתא אלף לנדרשין צפרק קמא דוצמס (דף ג.) קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים וצס"פ אלו הן הנשרפין (פנהדרין דף פג.) ילפינן מיני' אוכל טבל דצמיתה ופר"מ דכל עיניו דיוה"כ ליתנהו אלף מדרבנן וקראי אסמכתא צעלמא לזר מאכילה ושמיה *האמר לקמן וסס היה מלוכני צטיט וצלוה רוחך דכרכו ואינו חושש מי שיש לו חטטין צראשו סך דכרכו וצוהש וצמסכת כרימות צפ"ח (דף י.) אמרינן כן שסן שסן של תרומה (למעט) כן צמו ישראל מתעגל צו ואינו חושש ואי הוי דאורייתא היה אסור כלל ענין אלף מדרבנן ומומר אדם לסוך חבלו ללא ציטמן דאתסר סיכה כשמהי אלף צוה"כ וצתרומה וצאסורי הגאה כי היה דפרק כל שעה (פספסי דף כה.) רצינא שייף לצרתיה צגוהרקי דערלה וכו' עד אמר ליה שלא כדך הגאמרו קא עצינא וחלצ חי של שור הנסקל על גבי מכתו פטור הא מהוהו אסור משום דאסורי הגאה נינהו אכל חלצ דהמירי הגאה מותר וצתרומה אסור משום דליכא אסמכתא דולא יחללו וצוה"כ אסרו משום תענוג אכל משום פרושה שרי אז ידיו מלוכלכות כלל דמילתא היכא דאינו צצביל תענוג שרי: **טמניין לביבה שהיא כשתייה דכתיב ותבא וגו'.** מינה לי אמאי איצטרין הש"ס למיגמר סיכה נוסף לא סכתי הא מהאי קרא נפקא מותצא כמים צקרו וכו' ומתני' היה צצבת צפרק אמר ר' עקיבא (דף פו.) ונראה לי דאצטרין דאי לא כתיב אלף האי קרא דותצא כמים צקרו וכו' היינו אסורין אפי' סיכה שאינה של תענוג כשמהי להכי אייתי מקרא דדניאל דמשמע שלא נמנע אלף מסיכה של תענוג מדכתיב להתענות ואי לא כתיב אלף קרא דדניאל לא הוה אסורי סיכה דכמה עניינן של זכר שהיה מענה ומצער נפשו ולא גמרינן מהתם דילמא חד משאר עינויין שעשה הוה אסורין אכל סיכה לא קא משמע לן מקרא דותצא כמים וגו' דסיכה כשמהי ועוד דמקרא דותצא איצטרין לן למילף גבי תרומה דסך כשומה דצתרומה לא שייך למיגמר מקרא דדניאל:

שם מושב סמל הקנאה המקנה יובא אותי אל חצר בית ה' הפנימית והנה פתח היכל ה' בין האולם ובין המזבח כעשרים וחמשה איש אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחווים קדמה לשמש ממשמע שנאמר ופניהם קדמה איני יודע שאחוריהם אל היכל ה' אלא מה ת"ל אחוריהם אל היכל ה' מלמד שהיו פורעין עצמן והיו מתריון כלפי מטה אמר לו הקב"ה למיכאל מיכאל סרחה אומתך אמר לפניו רבונו של עולם דיו לטובים שבהם אמר לו אני שורף אותם ולטובים שבהם מיד ויאמר * (לאיש) לבוש הבדים ויאמר בוא אל בינות לגלגל אל תחת לכרוב ומלא חפניך גחלי אש מבינות לכרובים וזרוק על העיר ויבא לעיני מיד וישלח הכרוב את ידו מבינות לכרובים אל האש אשר אשר בינות הכרובים וישא ויתן אל חפני לבוש הבדים ויקח ויצא אמר רב הנא בר ביזנא אמר ר' שמעון חסידא אילמלא לא צצמננו גחלים מידו של כרוב לידו של גבריאל לא נשתיירו משונאייהו של ישראל שריר ופליט וכתבי * והנה האיש לבוש הבדים אשר הקסת במתניו משיב דבר לאמר עשיתי כאשר צויתני * [א"ר יוחנן באותה שעה הוציאו לגבריאל מאחורי הפרגוד ומחיוהו שיתין פולסי דנורא אמרו ליה אי לא עבדת לא עבדת אי עבדת אמאי לא עבדת כדפקודן ועוד דעבדת לית לך * אין משיבין על הקלקלה אייתהו לדוביאל שרא דפרסאי ואוקמיה בחריקיה ושמש עשרים ואחד יום היינו דכתיב * ושר מלכות פרס עומד לגנדי עשרים ואחד יום והנה מיכאל אחד השרים הראשונים בא לעזוני ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס יהבו ליה עשרין וחד מלכי ופרוותא

1. ויבא אתי אל חצר בית ה' הפנימית והנה פתח היכל ה' בין האולם ובין המזבח כעשרים וחמשה איש אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחווים קדמה לשמש: יחזקאל ח טו 2. ויאמר אל האיש לבוש הבדים ויאמר בא אל בינות לגלגל אל תחת לכרוב ומלא חפניך גחלי אש מבינות לכרובים וזרוק על העיר ויבא לעיני: יחזקאל י ב 3. וישלח הכרוב את ידו מבינות לכרובים אל האש אשר מבינות לכרובים וישא ויתן אל חפני לבוש הבדים ויקח ויצא: יחזקאל י ז 4. והנה האיש לבוש הבדים אשר הקסת במתניו משיב דבר לאמר עשיתי ככל אשר צויתני: יחזקאל ט יא 5. ושר מלכות פרס עומד לגנדי עשרים ואחד יום והנה מיכאל אחד השרים הראשונים בא לעזוני ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס: דניאל י ג 6. שוא לבם משכימי קום מאחורי שבת אבלי לחם העצבים כן יתן לידידו שפיר: התיב קכו ב 7. ויאמר אלי אל תיקא צינאל כי מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות לפני אליהך נשמעו דבריך ואני באתי בדבריך: דניאל י יב 8. ויאמר ה' וידעת למה באתי אליך ועתה אשרוב ליהלום עם שר פוס ואני יוצא ודנהו שר יון בא: דניאל י ב 9. ולאביתר הכהן וצאן המלך עברת על של שדיך כי איש מות אהת וצוה ה' לא אמיתך כי נשאית את ארון אדני' * לפני דוד אפי' וכו' התענית בכל אשר התענה אבי: יחזקאל יב יא 10. ויבש וימארו הבין וצאן ושפית בקר הגישר לידו ולעם אשר אתו לאבול כי אמרו וקעם רעב ועין וצמא בפדך: שמואל ב יז כט 11. מים קרים על נפש עיפה ושמעיה טובה מארץ מרהק: משלי כה כה 12. וידדו עלה במעלה הזיתים עלה ובוכה וראש לו חפיר והוא הלך וקח וכל הקעם אשר אתו חפן איש ראשו וצלו עלה ובכה: שמואל ב טו ל 13. בעת ההיא דבר * ביד ישעיהו בן אמוץ לאמר לך ופתחת השק מעל מתניך ובעלך תחלץ מעל רגלך ויעש כן הלך ערום וחתף: ישעיהו כ ב 14. מעני רגלך מיחף גורונך מצמאה ותאמר ואתש לוא כי אהבתי ויחים ונאשתי אלה: ירמיהו כ כה 15. אם תענה את בנתי ואם תקח נשים על בנתי אין איש עמנו ראה אלהים עד בני ובניך: בראשית לא ג

תוס' ישנים

הריני שורף את הטובים שבהם. לפי שלא מוסר כדאמרין צמח צמח [שבת נה, א] שנעמד על שהיה צדס למחות. יחבי ליה עשרים וחד מלכי. כנגד כ"א יום שמיש. ויריבא משתייה. צריך עיון דל"כ לא הוה מוס קרים על נפש עיפה כמו עיף דדוד. דהתם ליכא לפרוש דילמא משמהי דהא כתיב ונמא ומתמנח דהא גוונא נינהו. מ"א מ"א מנעילת הסנדל. וליכא למימר מסוקיא ומטרקא דהא מני ועלך מחלץ מעל רגלך. ודלף כפיוש קש"י שפירש ציטעה ללא היה רגיל במרכבת סוסים. וססא יבואו ורגלך ידדי יחוף. כהולכי גולה, דגולס הולכיס ותיפס לגמרי. תענה את בנותי שלא תהן לכן העונה שלהן, ואם תקח נשים, שתביא עליהן צרות.

כפיוש קש"י שפירש ציטעה ללא היה רגיל במרכבת סוסים. וססא יבואו ורגלך ידדי יחוף. כהולכי גולה, דגולס הולכיס ותיפס לגמרי.

תענה את בנותי שלא תהן לכן העונה שלהן, ואם תקח נשים, שתביא עליהן צרות.

כפיוש קש"י שפירש ציטעה ללא היה רגיל במרכבת סוסים. וססא יבואו ורגלך ידדי יחוף. כהולכי גולה, דגולס הולכיס ותיפס לגמרי.

תענה את בנותי שלא תהן לכן העונה שלהן, ואם תקח נשים, שתביא עליהן צרות.

כפיוש קש"י שפירש ציטעה ללא היה רגיל במרכבת סוסים. וססא יבואו ורגלך ידדי יחוף. כהולכי גולה, דגולס הולכיס ותיפס לגמרי.

עין משפט
גו מצוה

טו א ב מו פיג מהל
שמות עשור הלכה א
ב סג לאון סט ועין לב
טושיע א"ח סימן מרג ספ"ק
ז:

זו ג ד מיי"ם הלכה ט
סגט טט טושיע א"ח
סי מרג ספ"ק ז:

זו ה מיי"ם הלכה ט:
יה ו מיי"ם הלכה ו סג
לאון סט טושיע א"ח
סימן מרג ספ"ק ה סימן
מקנ"ק ספ"ק יו סימן ט ספ"ק
ז:

יז טושיע טט סימן מרג
ספ"ק ז:

כ ה מיי"ם הלכה ו סג
טט טושיע טט סימן
כא ט ו מיי"ם טושיע טט
ספ"ק ה סימן ט ספ"ק
ז:

כב כ טושיע טט סימן מרג
ספ"ק ה:

רבינו הנגאל

ת"ר אסור לאור להרין
מקצת גופו ככל גופו, ואם
יהו ידיו מולכלכות בטיט או
בנזאה רוחין כדרכו ואינו
חושש, ואסור לסוך מקצת
גופו ככל גופו, ואם היה
חולה או שהיו לו חטטין
בראשו, סך כדרכו ואינו
חושש. תנא דבי מנשה רבן
שמעון בן גמליאל אומר
מדיחה אשה ידה במים
ונונתה פת לתניוק, שמאי
הוקן לא רצה להאכיל בידו
אחת, ונודו עליו להאכילו
בשתי ידיו, מ"ט משום
שיבתא, פי רוח רעה. ת"ר
ההולך להקביל פני רבו או
אביו או מי שגדול ממנו עובר
עד צוארו במים ואינו חושש.
רב אצל תלמיד מאי, ולא
איששטא בהדיא, דהא רב
אשי ואמר דרב חייא בר אשי
הוא דאול לגביה ועירי רביה.
רבא שרא להו לבני עבר
לימיה למעבר לטנורין פירי.
תניא כוותיה שומרי פירות
עוברין עד צוארם במים
ואינו חוששין. רב יוסף שרא
להו לבני בו כב למעבר כתי
למיתא בפירקא. ושרא להו
נמי למיהדר כתי שלא תהא
מכשילן לעתיד לבא. לומר,
אם תאסרוהו לחזור לביתו לא
יבא עמם אחרת. אמר רבי
פפא רב יהודה לרב שמואל
מהו למעבר במיא וימיתו
קמי רבנן למשאל בשמעטא,
אמרו ליה רבנן עובר ובלבד
שלא יוציא ידו מתחת חפת
חלוקו. ומתמיהין, וכי האי
גונא בחול מי שרי, והתניב
וימד אלף באמה ויעבירי
במים מי אפסיס, מיכן
שמותר לעבור עד אפסיס.
וימד אלף ויעבירי במים
מים בריכס, מיכן שמותר
לעבור עד בריכס. וימד אלף
ויעבירי מי מנהיב, מיכן
שמותר לעבור עד מנהיב.
מיכן וימד אלף נחל אשר לא
יעבור. כלומר (לא) [אם] יהיו
מים למעלה ממנהיב נקראין
נחל אשר לא יעבר. ושניין
שני נחל משום דשטיי מימיו חייש דילמא ישטפוהו, אבל כגון אגמים מים דליכא חששא לשטפא, אפילו המים עד צוארו עובר בו.

עז:

משום שיבתא. פרש"י רוח רעה השורה על הדיים שלא נוטלן
שחרית ור"ת מפרש דבלא נמינת פת למינוק מותר ליטול
ידיו שחרית ציוס הכפורים דלא גרע ממלוכלכות צטיט וצלואה
לדמרינן שרוחן כדרכו ואינו חושש ואין לך מלוכלך צטיט וצלואה
יותר מזה שלא נוטל ידיו שחרית שאינו
רשאי לגעו לפיו ולחוטמו ולאזניו
ולענינו כדאמר צפרק שמונה שרליס
(שבת דף קח:) יד לפה תלך וכו'
משום צת מלך ושיבתא דהכל
ענין אחר הואי (ט) ששורה על האוכל
כשצב לימן פת למינוק *כן ד' וה'
שיס ומוקתו אס לא נוטל ידיו
בזאתה עשה אף על פי שכבר
נטלן שחרית ומה שהעולם אין מזהרין
עכשיו בזה לפי שאין אותה רוח
רעה שורה בצללו המלכיות כמו
שאין מזהרין על הגילוי ועל הווגות:
מכאן

חטטין בראשו סך כדרכו ואינו חושש תנא *דבי מנשה רשב"ג אומר
המדיחה אשה ידה אחת במים ונותנת פת לתניוק ואינה חוששת אמרו עליו
על שמאי הוקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגורו עליו להאכיל בשתי
ידים מ"ט *אמר אביו משום שיבתא ת"ר *ההולך להקביל פני אביו או
פני רבו או פני מי שגדול ממנו עובר עד צוארו במים ואינו חושש איבעיא
להו יהרב אצל תלמיד מאי ת"ש דאמר רב יצחק בר בר חנה אנא חזיתיה רב
לועירי דאול לגבי רב חייא בר אשי תלמידיה רב אשי אמר ההוא רב
חייא בר אשי הוא דאול לגביה דועירי רביה רבא שרא לבני עבר ימונא
למעבר במיא לטנורין פירי א"ל אביו לרבא תניא דמסייע לך השומרי פירות
עוברין עד צוארן במים ואין חוששין רב יוסף שרא להו לבני בו תרבו
למעבר במיא למיתו לפירקא למיזל לא שרא להו א"ל אביו א"כ אתה
מכשילן לעתיד לבא איכא דאמרי שרא להו למיתו *ושרא להו למיזל
א"ל אביו בשלמא למיתו לחיי אלא למיזל מאי טעמא כתי שלא תהא
מכשילן לעתיד לבא רב יהודה ורב שמואל בר רב יהודה הוו קיימי אגודא
דנהר * (פפא) אמברא דהצדרד והוה קאי רמי בר פפא מהך גיסא רמא להו
קלא מהו למיעבר למיתו לגבייכו למשאל שמעתא א"ל רב יהודה רב ושמואל
דאמרי תרוייהו *עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקו איכא דאמרי
א"ל רב שמואל בר רב יהודה תניא עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת
חלוקו מתקוף לה רב יוסף ובחול כי האי גונא מי שרי והכתיב *וימד אלף
באמה ויעבירי במים מי אפסיס מכאן שמותר לעבור עד אפסיס *וימד אלף
ויעבירי במים מים בריכס מכאן שמותר לעבור עד בריכס וימד אלף ויעבירי
מי מתנים מכאן שמותר לעבור עד מתנים מכאן וימד אלף נחל אשר
לא אוכל לעבור אמר אביו שאני *נחל דרדיפי מיא יכול יעבירנו בסיחוי
ת"ל כי גאו המים מי שחו מאי מי שחו שיוטא שכן קורין לשייטא סייחא יכול
יעבירנו בבורני קמנה ת"ל *בל תלך בו אני שימי יכול יעבירנו בבורני גדולה
ת"ל וצי אדיר לא יעברנו מאי משמע כדמתרגם רב יוסף לא תזיל ביה
בספינת ציידין ובורני רבתי לא תגויינה אמר ר' יהודה בן פזי אף מלאך
המות אין לו רשות לעבור בתוכו כתיב הכא בל תלך בו אני שימי וכתיב התם
*משוט בארץ אמר ר' פנחס משום רב הונא צפוראה מעין היוצא מבית
קדשי הקדשים בתחילה דומה לקרני חגבים כיון שהגיע לפתח היכל
נעשה כחוט של שתי כיון שהגיע לאולם נעשה כחוט של ערב כיון
שהגיע אל פתח עזרה נעשה כפי פך קטן והיינו דתנן *ראב"י אומר מים

והעמיקו עד צרכים: **מכאן ואילך.** קרי ליה אשר לא אוכל לעבור אלמא אסור לעבור למעלה ממנהיב: **שאיני נחל.** היוצא מבית קה"ק שהיו מנימו
רוכפים הולכים מהר וטוטופים: **בסיחוי.** צטיט: *ת"ל כי גאו המים מי שחו. ראוית לשוט: (ב) **לפתח בים דוד.** היא כיון חן לירושלים:

להדיח כדי לתן פת למינוק ציוה"כ ומונע מלהאכילו (שם). משום שיבתא. רוח רעה שורה על ידים שלא נוטלן שחרית (שם)
פירוש שיבתא. רוחא היא דשריא על ידא דאשי צלילא ומאן דגעב צמיכלא בלא מימשא ידא שרייא ההוא רוחא על ההוא מיכלא
ומיטמנתא. ומשום הכי ערו ליה רבנן לנמשא ומוספא לטוקא (סו"ד דרש"י ט"י פ"ח).

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

אם תענה מתשמיש ואם תקח מצרות ואימא
אידי ואידי מצרות מי כתיב אם תקח ואם
תקח כתיב ואימא אידי ואידי מצרות חד
לצרות דידיה וחד לצרות דאתיין ליה מעלמא
דומיא דאם תקח מי כתיב אם תקח ואם תענה
אם תענה ואם תקח כתיב א"ל רב פפא
לאביי הא תשמיש גופה איקרי ענוי דכתיב
וישכב אותה ויענה א"ל התם שעניה מביאות
אחרות ת"ר *אסור לרחוץ מקצת גופו ככל
גופו *ואם היה *מלוכלך בטיט ובצואה
רוחץ כדרכו ואינו חושש *אסור לסוך מקצת
גופו ככל גופו *ואם היה חולה או שהיו לו

חטטין בראשו סך כדרכו ואינו חושש תנא *דבי מנשה רשב"ג אומר
המדיחה אשה ידה אחת במים ונותנת פת לתניוק ואינה חוששת אמרו עליו
על שמאי הוקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגורו עליו להאכיל בשתי
ידים מ"ט *אמר אביו משום שיבתא ת"ר *ההולך להקביל פני אביו או
פני רבו או פני מי שגדול ממנו עובר עד צוארו במים ואינו חושש איבעיא
להו יהרב אצל תלמיד מאי ת"ש דאמר רב יצחק בר בר חנה אנא חזיתיה רב
לועירי דאול לגבי רב חייא בר אשי תלמידיה רב אשי אמר ההוא רב
חייא בר אשי הוא דאול לגביה דועירי רביה רבא שרא לבני עבר ימונא
למעבר במיא לטנורין פירי א"ל אביו לרבא תניא דמסייע לך השומרי פירות
עוברין עד צוארן במים ואין חוששין רב יוסף שרא להו לבני בו תרבו
למעבר במיא למיתו לפירקא למיזל לא שרא להו א"ל אביו א"כ אתה
מכשילן לעתיד לבא איכא דאמרי שרא להו למיתו *ושרא להו למיזל
א"ל אביו בשלמא למיתו לחיי אלא למיזל מאי טעמא כתי שלא תהא
מכשילן לעתיד לבא רב יהודה ורב שמואל בר רב יהודה הוו קיימי אגודא
דנהר * (פפא) אמברא דהצדרד והוה קאי רמי בר פפא מהך גיסא רמא להו
קלא מהו למיעבר למיתו לגבייכו למשאל שמעתא א"ל רב יהודה רב ושמואל
דאמרי תרוייהו *עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקו איכא דאמרי
א"ל רב שמואל בר רב יהודה תניא עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת
חלוקו מתקוף לה רב יוסף ובחול כי האי גונא מי שרי והכתיב *וימד אלף
באמה ויעבירי במים מי אפסיס מכאן שמותר לעבור עד אפסיס *וימד אלף
ויעבירי במים מים בריכס מכאן שמותר לעבור עד בריכס וימד אלף ויעבירי
מי מתנים מכאן שמותר לעבור עד מתנים מכאן וימד אלף נחל אשר
לא אוכל לעבור אמר אביו שאני *נחל דרדיפי מיא יכול יעבירנו בסיחוי
ת"ל כי גאו המים מי שחו מאי מי שחו שיוטא שכן קורין לשייטא סייחא יכול
יעבירנו בבורני קמנה ת"ל *בל תלך בו אני שימי יכול יעבירנו בבורני גדולה
ת"ל וצי אדיר לא יעברנו מאי משמע כדמתרגם רב יוסף לא תזיל ביה
בספינת ציידין ובורני רבתי לא תגויינה אמר ר' יהודה בן פזי אף מלאך
המות אין לו רשות לעבור בתוכו כתיב הכא בל תלך בו אני שימי וכתיב התם
*משוט בארץ אמר ר' פנחס משום רב הונא צפוראה מעין היוצא מבית
קדשי הקדשים בתחילה דומה לקרני חגבים כיון שהגיע לפתח היכל
נעשה כחוט של שתי כיון שהגיע לאולם נעשה כחוט של ערב כיון
שהגיע אל פתח עזרה נעשה כפי פך קטן והיינו דתנן *ראב"י אומר מים

והעמיקו עד צרכים: **מכאן ואילך.** קרי ליה אשר לא אוכל לעבור אלמא אסור לעבור למעלה ממנהיב: **שאיני נחל.** היוצא מבית קה"ק שהיו מנימו
רוכפים הולכים מהר וטוטופים: **בסיחוי.** צטיט: *ת"ל כי גאו המים מי שחו. ראוית לשוט: (ב) **לפתח בים דוד.** היא כיון חן לירושלים:

להדיח כדי לתן פת למינוק ציוה"כ ומונע מלהאכילו (שם). משום שיבתא. רוח רעה שורה על ידים שלא נוטלן שחרית (שם)
פירוש שיבתא. רוחא היא דשריא על ידא דאשי צלילא ומאן דגעב צמיכלא בלא מימשא ידא שרייא ההוא רוחא על ההוא מיכלא
ומיטמנתא. ומשום הכי ערו ליה רבנן לנמשא ומוספא לטוקא (סו"ד דרש"י ט"י פ"ח).

תום ישינים

ד"ה יוסן דדמיה אינה אסורה אלא מדרכן אחי שפיר דלא דממי הסם לענין שלא תחוקו בו אלא עיני חסילה ומלמא דמרוויחו
מדאורייתא. עובר עד צוארו במים ואינו חושש. ולא חיישין להחיותו כמו צללו קשרים [שבת ק"ח, ב] גבי מהלך בדרך וסגע בלמית
המים כו' היכי ליעבר לנמות בנמא ממוסון מלמיה וחתי לדי חסיהו, דמשום מלמיה או לגבורי פירי שרו רבנן, והסם מיירי לנכר הרבות.
אך קשה קמא דלון לך דברי הכשות יותר מלגטורי פירי, וימי משום הפסד יש לך להמיר. אלא נראה לרבינו דהואיל ולא היתנו לו אלא על
ידי מלגוס וזכר הוא, כדלמרינן לקמן ובלבד שלא יוציא ידו ממתח [תפתח חלוקו, ו] כי האי גוונא אמרינן צפרק עני דמליה [ות, ב] גבי
גדה דהואיל ולא היתנו [נה] אלא עיי מלגוס וזכרה היא. מ"ר. אך קשה לרבינו דמיה דלא גורנין משום חסיהו הא איכא כיוסו וליבון,
כדלמרינן בנחוס פקד סתתא [זל, ב] דשריינו וזו כיוסו, ואין לומר דהכל ודמיה צנדיס של עור שריימו להו היינו כיוסו,
כדמונח הסם פקד סתתא וכתנן נמי צפרק נוטל [שבת קמ"ג, ב] היתה עליו לשלש על הכר תקנהה בצמטוטו היתה של עור מנח
מים עליה עד שנתלה, ולא אמרינן שריימו וזו כיוסו, זה אין לומר דסחם צנדיס לאו עור ניחא. ואומר רבינו דהכל דלמיה סל או דבר
טיטוף על הבגד הסם דוקא שריימו וזו כיוסו, דצטיפת דס מיירי הסם צפרק סתתא, אכל היכא שבגד שחור (ד)מתמח שגלגס בו
או מתמח שגשגמשו בו או שהיה לנן לגמרי ואין בו שום טיטוף אלא שצריך לננן עדיין, לא אמרינן שריימו וזו כיוסו. וז"ע פקד ס
סתתא דלא חיקשי מדי אחאי מירואל. ולפי מה שפירש בספר הישר [פי' רפ"ג] שיש חילוק בצנדיס שיש שמכסין במהירות ויש שצריך
לנרות בהם הרבה כעין שלנו, לפי זה היינו יכולין להעמיד הך דהכל להתייר בצנדיס שאינם ממלגים מהרה כעין שלנו. ועוד מלא רבינו
מונח בספר הישר דלא אמרינן שריימו וזו כיוסו (אלא) דבכר שהיו ענין לננן כמו ספוג ולוונגית וקיוות ידים צנפס, וכמו כן זה

מסורת הש"ס

א) ג"ל ידיו מלולכות
כו' כן הגרסא בהר"ש
ובכל הפוסקים וכן בהר"ש
פרק אלו מנגלחין סימן לו,
ב) חולין ק"א; א) ג'ס
ע"ש; ד) [תוספת' פ"ד ה"ו],
ה) [וערוך ערך ג' ד' א'
פתח]; ו) [תוספת' סוכה פ"ג
ה"ג]; ו) [מדות פ"ב מ"ו],
ח) [ועיי' צפירש"י בתומט
שכתב ויענה שלא כדרכה].

תורה אור השלם

1. וְיָרָא אֱתָהּ שָׂבֵם בְּן
חַמּוּר הַחַיִּי נִשְׂא אֶתְרָץ
וְיָקַח אֶתָּהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ
וַיִּצְנֶנָּה; בראשית לד ב'
2. בְּצִאת הָאִשָּׁה קָדִים וְקוּ
בְּיָדוֹ וַיִּמְד אֶלָּף בְּאֶמְתָּה
וַיַּעֲבְרֵנּי בְּמִים מִי אֶפְסִיס; יחזקאל מז ג'
3. וַיִּמְד אֶלָּף וַיַּעֲבְרֵנּי בְּמִים
מִים בְּרַכִּים וַיִּמְד אֶלָּף
וַיַּעֲבְרֵנּי מִי מַתְנִים; יחזקאל מז ד'
4. וַיִּמְד אֶלָּף נַחַל אֲשֶׁר לֹא
אוֹכֵל לְעֵבֶר בִּי גְאוּ הַמַּיִם
מִי שָׂחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא
יַעֲבֹר; יחזקאל מז ה'
5. כִּי בֹא שָׁם אֲדִיר יְיָ לָנוּ
מִקּוֹם נְהַרִים יֵאָרִים רַחֲבֵי
קָדִים בֵּל תִּלְךָ בּוֹ אֲנִי שֵׁט
רָצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבֹרְנָה; ישעיהו לג כא
6. וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל הַשָּׁמַיִם אֵי
מַה תְּבַא וַיַּעַן הַשָּׁמַיִם אֵת יְיָ
וַיֹּאמֶר מִשֵּׁשׁ בָּאָרֶץ
וַיַּהַדְלֶקְהָ בָּהּ; איוב א ז

גליון הש"ס

בגרא אמר אב"י משום
שיבתא. עיין תפנית דף
כ ע"ב צנשי' ד"ה מילמא
דשיבתא: תום' ד"ה משום
שיבתא וכו' ד' ו' ה'
שנים וחונקתו. צפרק אימא
מנן צ' דמשום ע' ד' שיש
הכרות רעה לחומת המינוק
צלולו צמפרקת צנדיס
סאחורי הולאר ומיישטא אותם
וממנוטו והולך עד שמת
וממה היא צטפט שאלמו בזה
מנית הכסא או מנחה ומינקת
צננה לאלמא:

הגהות הב"ח

א) רש"י בסוף העמוד
ד"ה לפתח כו' צ"ל צדק
ב) תום' חמל ד"ה מפסיס כו';
ג) תום' ד"ה משום כו'
ושיבתא דהכל עיין אחר הוא.
כ"צ ומתפנת עמית כ משמע
כפירוש רש"י:

מוסף רש"י

מדיחה אשה ידה אחת
במים. ציוס הכפורים,
לדפ"ס שאסור צנמיה,
המירו לנשה להדיח ידה אחת
ולגיע כפת (וחולין ק"א). שלא
רצה להאכיל בידו אחת.
אפילו ידו אחת לא רצה